

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce

ul. Szkolna 40A, 55-095 Mirków
 tel. 71/315 20 50, fax 71/315 20 60
 e-mail: gops@gopsdlugoleka.pl
 www.gopsdlugoleka.pl

Długołęka, dnia 03 marca 2023 r.

**SPRAWOZDANIE
 Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY ZA ROK 2022
 WRAZ Z PRZEDSTAWIENIEM POTRZEB ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ ZADAŃ**

I WSTĘP

Zadania gminy z zakresu wspierania rodziny reguluje Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. 2022, poz. 447). Została ona uchwalona, jak wskazuje w swojej treści, dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami. Ustawa ta określa:

1. zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
2. zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków;
3. zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
4. zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
5. zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Jest on realizowany w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych gminy należy między innymi opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny. Gmina Długołęka w 2022 r. realizowała i realizuje nadal „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023”, który został przyjęty Uchwałą Nr XXV/292/20 Rady Gminy Długołęka z dnia 19 listopada 2020 r.

Adresatami programu są rodziny zamieszkujące na terenie gminy Długołęka, doświadczające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w tym dotknięte przemocą, problemem uzależnień, ubóstwem, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Program został skierowany także do kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych; rodzin dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu; do rodzin, którym sąd ograniczył władzę rodzicielską, zobowiązanym do współpracy z asystentem rodziny oraz przedstawicielami instytucji oraz służb pracujących na rzecz rodzin i dzieci.

Założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny są systemowe rozwiązania w zakresie wspierania rodziny, w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy i współdziałania odpowiednich służb publicznych, organizacji pozarządowych oraz podmiotów zajmujących się pomaganiem rodzinie. Istotne jest połączenie sił rodziny oraz sił środowiska lokalnego dla budowy zintegrowanego systemu wsparcia rodziny.

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodzin realizowanego w gminie Długołęka jest wsparcie dla rodzin, przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze oraz pomoc w tworzeniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w rodzinie biologicznej.

Zadania z zakresu wspierania rodziny w gminie Długołęka realizowane są przez asystentów rodziny oraz pracowników socjalnych zatrudnionych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Długołęce. W 2022 roku wobec rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce podejmował działania, których celem było zapewnienie wsparcia i pomocy, w szczególności poprzez:

1. Prowadzenie analizy rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny;
3. Rozwijanie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
4. Działania mające na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym w rodzinie oraz pomoc w pomoc w rozwiązywaniu już istniejących;
5. Działania reintegracyjne mające na celu powrót dzieci do rodziny biologicznej;
6. Koordynację działań pomocowych dla kobiet w ciąży i ich rodzin.

Podstawa prawna realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023:

1. Ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2022 r., poz. 447);
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2021 r., poz. 2268);
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz.U. z 2021 r., poz. 1249)
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. z 2023 r., poz. 165);
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. 2023 r., poz. 172);
6. Ustawa z dnia 04 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za

życiem” (tj. Dz.U. z 2020 r., poz.1329);

7. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2023 r., poz. 40).

II REALIZACJA CELÓW

1. Analiza rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie

W roku 2022 działania związane z realizacją powyższego celu prowadzone były poprzez pracę socjalną i pracę z rodziną w ramach współpracy z asystentami rodzin przy kooperacji z przedstawicielami działającymi na rzecz rodziny, w konsultacji ze specjalistami, w celu określenia czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny. Rozpoznawano trudności w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz dokonywano oceny sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym oraz rówieśniczym. W tym celu wykorzystano narzędzia diagnostyczne oraz analizę sytuacji życiowej osób i rodzin, występujących tam trudności w obszarach: materialnym, zdrowotnym, opiekuńczo – wychowawczym, funkcjonowania w środowisku oraz ustaleniu przyczyn kryzysu, występującego w rodzinie.

Tabela 1: Analiza środowisk rodzinnych w latach: 2020 r., 2021 r., 2022 r.

Analiza środowisk rodzinnych	2020 r.		2021 r.		2022 r.	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Liczba rodzin objęta pomocą społeczną	168	334	155	260	172	305
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej (liczba osób)	408	761	300	570	262	492
Praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny	26	26	26	26	27	41
Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny	33	120	38	128	36	125

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Tabela 2: Powody przyznania pomocy społecznej w latach: 2020 r., 2021 r., 2022 r.

Powody przyznania pomocy finansowej	2020 r.		2021 r.		2022 r.	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Ubóstwo	86	170	72	123	59	92
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	16	65	14	59	13	63
w tym wielodzietność	5	27	4	22	7	41
Bezrobocie	34	65	35	77	23	53
Niepełnosprawność	38	70	49	65	60	80
Długotrwała lub ciężka choroba	66	98	70	99	65	91
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	37	131	32	99	16	59
Przemoc w rodzinie	5	16	1	4	2	11
Alkoholizm	32	62	30	47	18	20
Zdarzenia losowe	10	30	5	11	4	13

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny

W roku 2022 r. pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Długołęce, współpracując z rodzinami zamieszkującymi na terenie gminy Długołęka, zajmowali się wnioskowaniem o świadczenia pieniężne i usługi z zakresu pomocy społecznej, wsparciem rzeczowym, informowaniem o kryteriach dochodowych pomocy społecznej oraz wymaganej dokumentacji, niezbędnej do uzyskania w/w pomocy. Zabezpieczanie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny realizowane było poprzez przyznawanie i wypłacanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w ramach ustawy o pomocy społecznej.

Tabela 3: Formy pomocy udzielanej w latach: 2020 r., 2021 r., 2022 r.

Formy pomocy	2020 r.		2021 r.		2022 r.	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Zasiłek stały	30	33	31	33	25	27
Zasiłek okresowy	49	95	34	69	26	57
Zasiłek celowy na zakup żywności	83	192	70	150	68	148
Inne zasiłki celowe	117	269	94	188	103	198

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Zabezpieczanie podstawowych potrzeb żywieniowych dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji losowej oraz osób dorosłych odbywało się poprzez realizację zadań w ramach wieloletniego programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” oraz poprzez współpracę z Bankiem Żywności we Wrocławiu.

Tabela 4: Pomoc Państwa w zakresie dożywiania w latach: 2020 r., 2021 r., 2022 r.

Formy pomocy	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba dzieci oraz uczniów	24	10	17
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń	14	6	10

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Tabela 5: Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 w latach (Podprogram na 2021 Plus): 2020 r., 2021 r., 2022 r.

Program „Bank Żywności”	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba osób objętych programem	230	237	230

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Następną formą pomocy świadczoną w roku 2022 w gminie Długołęka na rzecz rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej i życiowej, były świadczenia pieniężne dla uczących się dzieci i młodzieży. Pomoc ta jest regulowana ustawą o systemie oświaty i była realizowana w formie stypendiów szkolnych oraz zasiłków szkolnych dla wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Tabela 6: Stypendia szkolne dla uczniów w latach: 2020 r., 2021 r., 2022 r.

Stypendia szkolne dla uczniów	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba przyznanych świadczeń	27	11	20
Liczba świadczeń w formie zasiłków szkolnych	0	0	0

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny realizowane było także poprzez monitorowanie zagrożeń dotyczących sytuacji zdrowotnej małoletnich. W 2022 roku w dalszym ciągu utrzymywano stały kontakt i regularną współpracę z podmiotami leczniczymi z terenu gminy Długołęka. Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Długołęce w razie konieczności zwracali się z pisemnym wnioskiem do powyższych instytucji, o udzielenie przez lekarza rodzinnego/pielęgniarkę informacji, dotyczących rodziny w zakresie opieki oraz dbania o zdrowie i rozwój dzieci. Utrzymywano także stały kontakt z pedagogami, psychologami oraz nauczycielami szkół z terenu gminy Długołęka. Asystenci rodziny regularnie brali udział w spotkaniach odbywających się na terenie szkół, do których uczęszczają podopieczni oraz występowali do placówek oświatowych z wnioskiem o

udzielenie opinii na temat funkcjonowania dziecka na terenie szkoły wraz z prośbą o wskazanie ewentualnych możliwości współpracy w tym zakresie.

3. Rozwijanie funkcji opiekuńczo – wychowawczych rodziny

Asystent rodziny realizuje pracę z rodziną w środowisku jej zamieszkania i w miejscu przez nią wskazanym. Przydzielany jest na wniosek pracownika socjalnego, ale zapotrzebowanie na asystenta rodziny może wskazać również sąd. O asystenta może też wnioskować sama rodzina, gdy czuje, że potrzebuje takiego wsparcia. Asystent rodziny nie może współpracować jednocześnie z więcej niż 15 rodzinami. W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Długołęce w 2022 r. zatrudnionych było dwóch asystentów rodziny w pełnym wymiarze godzin, na umowę o pracę oraz dwóch na umowę zlecenie.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

1. Opracowywanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym.
2. Opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.
3. Udzielenie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego.
4. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych i psychologicznych.
5. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi.
6. Wspieranie aktywności społecznej rodzin.
7. Motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej.
8. Motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych.
9. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku.
10. Sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach.
11. Monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną.
12. Współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny; współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą.

W roku 2022 wsparciem asystenta rodziny zostało objętych łącznie 36 rodzin, składały się one z 53 osób dorosłych oraz 72 dzieci. Wszystkie rodziny objęte współpracą z asystentem rodziny charakteryzowały się obniżonymi kompetencjami opiekuńczo – wychowawczymi, uwarunkowanymi na różnym podłożu, np. brak prawidłowych wzorców z rodzin pochodzenia, brak wsparcia z najbliższego środowiska rodzinnego, występowania przemocy, nadużywania lub uzależnienia od alkoholu, niskich umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym brak prawidłowych

umiejętności zarządzania budżetem domowym, niepełnosprawności zarówno intelektualnej, jak i wynikającej z długotrwałej choroby oraz długotrwałego bezrobocia.

Tabela 7: Charakterystyka pracy asystenta rodziny w latach: 2020 r., 2021 r., 2022 r.

Charakterystyka pracy asystenta rodziny	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	33	38	36
Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem rodziny	7	10	9
Liczba dzieci w rodzinach	71	68	72
Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył pracę, w tym:	4	14	15
ze względu na osiągnięcie celów	0	5	9
ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	0	1	1
ze względu na brak efektów	0	2	1
ze względu na zmianę metody pracy	4	6	4

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Tabela 8: Charakterystyka trudności występujących w rodzinach w latach: 2020 r., 2021 r., 2022 r.

Charakterystyka trudności	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Trudności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, w tym:			
Problemy wynikające z postawy rodziców: brak właściwych metod wychowawczych, brak wzorców, brak lub niedostateczne zainteresowanie problemami dziecka i potrzebami rozwojowymi dziecka	33	38	36
Problemy wynikające z postawy dziecka: zachowania agresywne, negatywizm szkolny, przynależność do destrukcyjnych grup, uzależnienia, bunt nieadekwatny do wieku, konflikty z prawem	7	9	8
Bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	13	11	10
Przemoc w rodzinie	13	12	11
Nadużywanie alkoholu / uzależnienie	15	13	10
Bezrobocie bądź bierność zawodowa	9	5	8
Niepełnosprawność lub długotrwała choroba	6	4	4
Rodzina niepełna	15	14	13

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce udziela rodzinom pomocy w dostępie do warsztatów podnoszących kompetencje opiekuńczo-wychowawcze, a także w dostępie do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego. W razie konieczności rodziny motywowane są także do aktywizacji zawodowej i społecznej.

W 2022 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Długołęce zorganizowano i promowano różne formy integracji rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, podejmowano działania profilaktyczne i edukacyjne na rzecz rodzin, w tym:

3.1. Projekt socjalny „Rodzina to siła”

W okresie od marca 2022 r. do listopada 2022 r. w tutejszym Ośrodku Pomocy Społecznej w Długołęce był realizowany projekt socjalny „Rodzina to siła”. Został on opracowany oraz poprowadzony przez asystentów rodziny zatrudnionych na umowę w tutejszej placówce. Odbiorcami projektu było 30 rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Długołęka, w których głównym problemem jest niezaradność opiekuńczo-wychowawcza rodziców. Zajęcia były realizowane w formie warsztatów oraz wycieczek edukacyjnych głównie dla **rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny z terenu**

Gminy Długoleka.

Głównym celem projektu był rozwój tych rodzin jako integralnej części środowiska lokalnego. Dodatkowo rodzice mieli okazję rozwijać swoje kompetencje społeczne oraz rodzicielskie. Podczas spotkań edukowano uczestników projektu na temat negatywnych skutków uprzedzeń i dyskryminacji; modelowano konstruktywną komunikację między poszczególnymi członkami rodziny; rozbudzano ciekawość świata uczestników. Projekt miał także na celu integrację rodzin, a w szczególności wzmocnienie więzi między rodzicami a dziećmi.

Projekt został sfinansowany z środków budżetu gminy.

Poniższa tabela przedstawia działania, które zostały zorganizowane w ramach projektu socjalnego „Rodzina to siła”:

Tabela 9: Działania zrealizowane w 2022 r. w ramach projektu socjalnego „Rodzina to siła”.

Nr	NAZWA DZIAŁANIA	TERMIN	ILOŚĆ DOROSŁYCH UCZESTNIKÓW	ILOŚĆ DZIECI
1.	Wycieczka do Kina we Wrocławiu	31.03.2022 r.	16	28
2.	Wycieczka do „Muzeum Iluzji”	22.04.2022 r.	8	12
3.	Sesja fotograficzna	13.05.2022 r.	19	26
4.	Wyjście do Aquaparku	27.06.2022 r.	16	22
5.	Wycieczka do Juraparku w Krasiejowie	06.08.2022 r.	14	28
6.	Spotkanie Międzypokoleniowe w Świetlicy w Bykowie	30.08.2022 r.	15	26
7.	Wycieczka do Western City	22.10.2022 r.	17	30
6.	Wycieczka do Kina we Wrocławiu	16.11.2022 r.	12	18
9.	Warsztaty andrzejkowe w Świetlicy w Bykowie	23.11.2022 r.	9	14

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długolece.

3.2. Zespół Pomocy Rodzinie – poradnictwo socjalne

Zespół ten działa przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Długolece. Spotkania z osobami/rodzinami, prowadzone są przez doświadczonych pracowników GOPS: pracownika socjalnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, asystenta rodziny oraz zastępcę kierownika. Cele i zadania ZPR realizowane są w oparciu o Ustawę o pomocy społecznej oraz Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminny Program Wspierania Rodzin oraz Gminny Program Przeciwdziałania Alkoholizmowi. W 2022 roku w ramach działalności Zespołu Pomocy Rodzinie prowadzone były konsultacje mające na celu pomoc osobom w nabyciu motywacji do podejmowania zmian i wysiłków zmierzających do wzmocnienia lub odzyskania zdolności do funkcjonowania w rodzinie i w środowisku. W 2022 roku w ramach 39 terminów posiedzeń Zespołu Pomocy Rodzinie odbyły się 82 spotkania z osobami/rodzinami.

4. Działania mające na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym w rodzinie oraz pomoc w rozwiązywaniu już istniejących.

W ramach zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji w rodzinach oraz rozwiązywania już istniejących problemów podejmowano współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi na rzecz rodziny w tym.: szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie pozyskiwania źródła informacji o środowiskach rodzinnych,

wymagających pomocy oraz ustalenia form pomocy. Współpracowano z sądami i ich organami pomocniczymi w ocenie sytuacji dziecka i rodziny. W razie konieczności występowano z wnioskiem do sądu o zobowiązanie rodziców do określonego postępowania, w tym pracy z asystentem rodziny, realizowania planu pracy z rodziną, skierowania małoletniego do placówki wsparcia dziennego, skierowania rodziców do placówki albo specjalisty zajmujących się terapią rodzinną, poradnictwem, poddanie wykonywania władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego, skierowanie małoletniego do organizacji lub instytucji powołanej do przygotowania zawodowego albo innej placówki sprawującej częściową pieczę nad dziećmi; wnioski do sądu o pozbawienie, ograniczenie bądź zawieszenie władzy rodzicielskiej, wnioski do sądu o wszczęcie postępowania w sprawie demoralizacji nieletniego, celem zastosowania środka wychowawczego.

Współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w zakresie rozwiązywania trudności opiekuńczo – wychowawczych rodziny, polegała przede wszystkim na podejmowaniu interdyscyplinarnych działań zapobiegających sytuacjom kryzysowym w rodzinach, pomocowych oraz interwencyjnych, w tym:

- Rozpoznawaniem trudności opiekuńczo – wychowawczych, poprzez funkcjonowanie dziecka w środowisku szkolnym i / lub rówieśniczym np. zachowanie dziecka, poziom opanowania materiału szkolnego, zainteresowanie rodziców sytuacją szkolną dziecka, higiena osobista dziecka, zabezpieczenia podstawowych potrzeb dziecka.
- Przeciwdziałanie zjawiskom nadużywania alkoholu i przemocy w rodzinie poprzez powiadomienie ośrodka pomocy społecznej o rodzinach, w których dochodzi do widocznych zaniedbań w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
- Rozpoznawanie potrzeb dziecka i rodziny oraz wspólne określanie planu pomocy rodzinie w odniesieniu do sytuacji szkolnej dziecka.
- Utrzymywanie stałych kontaktów pracowników ośrodka pomocy społecznej z pedagogami szkolnymi, psychologami oraz wychowawcami.
- Pomoc w rozwiązywaniu trudności opiekuńczo- wychowawczych rodziny poprzez wsparcie oraz udzielenie dziecku pomocy wychowawcy i pedagoga / psychologa szkolnego.
- Współpraca w zakresie realizacji zadań Programu „Posiłek w szkole i w domu”.
- Nawiązanie współpracy z Poradnią „SALUS” celem diagnozy i znalezienia właściwych oddziaływań dla poszczególnych członków rodziny. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce podpisał porozumienie z Przychodnią SALUS w Długołęce w ramach, której świadczone są usługi psychologiczne, psychiatryczne, terapeutyczne środowiskowe, terapie indywidualne oraz grupowe dla osób uzależnionych i współuzależnionych, w tym grupy dla nastolatków. W poradni do dyspozycji dostępni są lekarze psychiatrzy dla osób dorosłych i dla dzieci, psychologowie, psychoterapeuci, specjaliści i instruktorzy terapii uzależnień, terapeuci środowiskowi, pielęgniarki. W ramach porozumienia prowadzona jest współpraca pomiędzy specjalistami z przychodni, a pracownikami GOPS, w celu udzielenia pomocy adekwatnej do potrzeb rodzin / osób objętych wsparciem GOPS.

Dodatkowo, w ramach zapobiegania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji, pracownicy socjalni oraz asystenci rodziny monitorowali środowiska rodzinne, zagrożone kryzysem przy współpracy z Komendą Policji w Długołęce. Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej występowali z wnioskiem o objęcie patronażem wybranych rodzin i częste wizyty w środowisku z uwzględnieniem godzin wieczornych, sobót i niedziel, z uwagi na występujące w rodzinach problemy, które mogły zagrażać zdrowiu oraz bezpieczeństwu poszczególnych członków rodziny w tym małoletnich dzieci.

Pomagano w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych w rodzinach z problemem przemocy poprzez realizowanie zadań w ramach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz współpracę z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przemocy.

Udzielano rodzinom pomocy w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych z problemem uzależnień i współuzależnień poprzez motywowanie do podjęcia leczenia, kierowanie wniosków o zobowiązanie do podjęcia leczenia, motywowanie do udziału w grupach wsparcia, współpracę z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Długołęce. Kierowano poszczególne osoby do skorzystania z działającego na terenie gminy Długołęka działu Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Przeciwdziałania Narkomanii. W ramach Punktu prowadzone są indywidualne poradnictwo, konsultacje oraz interwencje kryzysowe dla rodziców i dzieci w zakresie uzależnienia i współuzależnienia.

5. Działania reintegracyjne mające na celu powrót dzieci do rodziny biologicznej.

Działania na rzecz wspierania rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze prowadzone są także w sytuacjach, gdy dziecko zostało czasowo umieszczone poza rodziną. Głównym celem takich oddziaływań jest przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji tj. umożliwienie dziecku powrotu do domu rodzinnego. Oddziaływania te prowadzone są we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, w szczególności w zakresie poprawy i zmiany sytuacji życiowej rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Reintegracja rodziny oznacza podejmowanie działań pomocowych i wspierających, skierowanych do rodzin, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej, mających na celu stworzenie warunków pozwalających na powrót dzieci do domu rodzinnego, a przede wszystkim odbudowanie/utrzymanie/wzmocnienie więzi między rodzicami a dziećmi, celem stworzenia szans dla ich prawidłowego rozwoju fizycznego, psychicznego i społecznego. Jednym z działań podejmowanych przez asystenta rodziny jest dokonywanie oceny sytuacji rodziny biologicznej, dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, która jest częścią oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka. W tym zakresie asystenci rodziny ściśle współpracują z koordynatorami pieczy zastępczej.

W 2022 roku asystent rodziny prowadził pracę z 36 rodzinami, pod opieką których pozostawało 72 dzieci, z czego 8 dzieci zagrożonych było umieszczeniem poza rodziną biologiczną. Spośród rodzin, objętych wsparciem asystenta rodziny, w 17 rodzinach przynajmniej jedno z rodziców miało ograniczoną władzę rodzicielską i pozostawało pod nadzorem kuratora rodzinnego.

W roku 2022 asystent rodziny nie podejmował współpracy z rodzinami

biologicznymi, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej. Nie podjęto współpracy z asystentem rodziny bądź zaprzestano współpracy, głównie ze względu na złożoność problemów, uzależnienie od alkoholu, niepełnosprawność intelektualną rodzica / rodziców.

6. Koordynacja działań pomocowych dla kobiet w ciąży i ich rodzin.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, asystenci rodziny zobowiązani są do wspierania kobiet w ciąży i ich rodzin, w szczególności kobiet w ciąży zagrożonej powikłaniami. Wsparcie, o którym mowa w ustawie obejmuje zapewnienie dostępu do poradnictwa w zakresie rozwiązań wspierających rodzinę. Rodzina objęta wsparciem może liczyć na uzyskanie pomocy oraz pokierowanie do właściwych ośrodków (koordynacja działań), świadczących usługi niezbędne do zaspokojenie potrzeb rodziny. Rodziny otrzymują dostęp do poradnictwa w zakresie przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowywaniu dziecka ze szczególnymi potrzebami, wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej ze szczególnym uwzględnieniem praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych, a także dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Poradnictwo w tym zakresie jest koordynowane przez asystentów rodziny, w oparciu o stworzony „katalog usług”, który jest stale aktualizowany oraz działalność edukacyjno - informacyjną na rzecz rozwiązań wspierających rodzinę. W 2022 r. żadna rodzina nie zdecydowała się na skorzystanie z powyższej formy wsparcia.

III. FINANSOWANIE POBYTU DZIECKA W PIECZY ZASTĘPCZEJ

Obowiązek współfinansowania pieczy zastępczej wynika z art. 191 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, wspólnie z powiatem ponosi koszty jego utrzymania w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2022 r. Gmina Długołęka zgodnie z obowiązującą ustawą współfinansowała pobyt 22 dzieci w pieczy zastępczej. Z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w 2022 r. w pieczy zastępczej nie zostało umieszczone żadne dziecko.

Tabela 10: Dzieci z Gminy Długołęka umieszczone w pieczy zastępczej w 2022 r.

Lp.	Okres umieszczenia	Rodzaj pieczy zastępczej	2022 r.
1.	Dziecko umieszczone od 03 stycznia 2013 r.	Rodzina zastępcza niezawodowa	5.205,50 zł
2.	Dziecko umieszczone od 10 listopada 2015 r.	Rodzina zastępcza spokrewniona	4.612,50 zł
3.	Dziecko umieszczone od 01 lutego 2018 r.	Rodzina zastępcza spokrewniona	4.612,50 zł
4.	Dziecko umieszczone od 01 lutego 2018 r.	Rodzina zastępcza spokrewniona	4.612,50 zł
5.	Dziecko umieszczone od 01 lutego 2018 r.	Rodzina zastępcza spokrewniona	4.612,50 zł
6.	Dziecko umieszczone	Rodzina zastępcza zawodowa	3.435,00 zł

	od 23 lutego 2018 r.		
7.	Dziecko umieszczone od 16 lipca 2018 r.	Rodzinny Dom Dziecka	15.394,12 zł
8.	Dziecko umieszczone od 16 lipca 2018 r.	Rodzinny Dom Dziecka	15.394,12 zł
9.	Dziecko umieszczone od 16 lipca 2018 r.	Rodzinny Dom Dziecka	15.394,12 zł
10.	Dziecko umieszczone od 16 lipca 2018 r.	Rodzinny Dom Dziecka	15.394,12 zł
11.	Dziecko umieszczone od 16 października 2018 r.	Rodzina zastępcza niezawodowa	10.269,00 zł
12.	Dziecko umieszczone od 16 października 2018 r.	Rodzina zastępcza niezawodowa	10.269,00 zł
13.	Dziecko umieszczone od 16 października 2018 r.	Rodzina zastępcza niezawodowa	10.269,00 zł
14.	Dziecko umieszczone od 16 października 2018 r.	Rodzina zastępcza niezawodowa	10.269,00 zł
15.	Dziecko umieszczone od 16 października 2018 r.	Rodzina zastępcza niezawodowa	10.269,00 zł
16.	Dziecko umieszczone od 07 listopada 2018 r.	Rodzina zastępcza niezawodowa	6.989,00 zł
17.	Dziecko umieszczone od 27 maja 2020 r.	Rodzina zastępcza spokrewniona	3.890,52 zł
18.	Dziecko umieszczone od 24 lipca 2020 r.	Rodzina zastępcza spokrewniona	3.592,99 zł
19.	Dziecko umieszczone od 24 lipca 2020 r.	Rodzina zastępcza spokrewniona	3.592,99 zł
20.	Dziecko umieszczone od 06 grudnia 2020 r.	Rodzina zastępcza spokrewniona	3.426,08 zł
21.	Dziecko umieszczone od 06 grudnia 2020 r.	Rodzina zastępcza spokrewniona	3.426,08 zł
22.	Dziecko umieszczone od 12 września 2022 r.	Placówka opiekuńczo-wychowawcza	1.635,94 zł
	RAZEM		166.565,58 zł

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

IV SPRAWOZDANIE FINANSOWE

W 2022 roku gmina Długołęka zakwalifikowała się do udziału w „Programie asystent rodziny na rok 2022”, który został ogłoszony przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej dla jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego. Program dotyczył dofinansowania kosztów wypłaty dodatku do wynagrodzenia dla asystentów rodziny, został sfinansowany ze środków Funduszu Pracy ujętego w planie finansowym Funduszu Pracy na 2022 r. na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Na realizację tego programu uzyskano dotację w wysokości 3.300,00 zł.

Tabela 11: Wydatki związane z zatrudnieniem asystenta rodziny w latach 2020 r., 2021 r., 2022 r.

Lata	Finansowanie z budżetu gminy	Finansowanie z innych źródeł	Razem
2020 r.	128.902,87 zł	3.689,00 zł	132.591,87 zł
2021 r.	165.350,26 zł	4.540,00 zł	169.890,26 zł
2022 r.	188.343,40 zł	3.300,00 zł	191.643,40 zł

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Tabela 12: Wydatki na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach: 2020 r., 2021 r., 2022 r.

Formy pieczy zastępczej	2020 r.	2021 r.	2022 r.
-------------------------	---------	---------	---------

	Liczba dzieci	Wydatki	Liczba dzieci	Wydatki	Liczba dzieci	Wydatki
Rodzina zastępcza spokrewniona	11	28.239 zł	7	22.627 zł	7	29.526 zł
Rodzina zastępcza niezawodowa oraz zawodowa	8	45.040 zł	10	68.625 zł	10	73.826 zł
Rodzinny Dom Dziecka	5	44.483 zł	4	56.531 zł	4	61.576 zł
Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza	1	24.174 zł	0	0.00 zł	1	1.635 zł
RAZEM	25	141.936 zł	21	147.783 zł	22	166.563 zł

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

V. PODSUMOWANIE, WNIOSKI ORAZ POTRZEBY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY

Ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo – wychowawcze, zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej, zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 176 w/w ustawy do zadań własnych gminy należy: opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny; tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny; tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:

- zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
- organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
- prowadzenie placówek wsparcia dziennego i zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny oraz kosztów związanych z pomocą udzielaną przez rodziny wspierające;
- współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny;
- prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

W Gminie Długołęka, w 2022 r. pracę z rodzinami prowadziło 4 asystentów rodzin. Wsparciem zostało objętych 36 rodzin, pod których opieką pozostawało 72 małoletnich dzieci. W ramach pracy zostało podjętych wiele działań mających na celu usamodzielnienie się rodziny oraz zapewnienie bezpiecznych i prawidłowych warunków dla wzrastania i rozwoju dzieci w nich przebywających. W 15 rodzinach całkowicie zakończono współpracę, głównie ze względu na zmianę miejsca zamieszkania lub osiągnięcie wyznaczonych celów w pracy z rodziną. W pozostałych rodzinach, które nadal objęte są wsparciem asystenta rodziny, zostały rozwinięte i wzmocnione umiejętności opiekuńczo – wychowawcze, pozwalające na wychowanie oraz pozostawienie dzieci w rodzinach biologicznych.

Wychodzenie rodzin z bezradności opiekuńczo – wychowawczej jest długim procesem, który wymaga przede wszystkim pełnego zaangażowania rodziny, chęci zmiany i poprawy swojej sytuacji życiowej oraz współpracy różnych instytucji takich jak: oświata, służba zdrowia, sądy, policja. W oparciu o różnorodność, złożoność i

wielość problemów, których doświadczają rodziny zamieszkujące na terenie gminy Długołęka, zasadne jest kontynuowanie działań profilaktycznych, wspomagających oraz wzmacniających poprzez systematyczną, bezpośrednią pracę z rodziną prowadzoną w miejscu zamieszkania przez asystentów rodzin.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jedną z form pracy z rodziną jest pomoc w opiece i wychowaniu dzieci, poprzez możliwość korzystania przez nich z pobytu w placówkach wsparcia dziennego. Obecnie funkcje placówki wsparcia dziennego: opiekuńcze, wychowawcze, pomoc w nauce, organizacji czasu wolnego, (zabawy, zajęć sportowych), rozwoju zainteresowań oraz korekcyjne, kompensacyjne realizowane są w ramach oferty: świetlic szkolnych, świetlic wiejskich, klubów sportowych prowadzących zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży. Zajęcia organizowane dla dzieci i młodzieży w świetlicach szkolnych oraz wiejskich mają na celu rozwijanie zainteresowań, integrację, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, alternatywne spędzanie wolnego czasu, które zapobiegają trudnościom wychowawczym wśród dzieci i młodzieży, uzależnieniom, wzmacniają ich kompetencje społeczne, wspierają wykonywanie funkcji rodzicielskich, co z kolei w niektórych przypadkach może przekładać się na prawidłowe funkcjonowanie rodziny.

Indeks tabel

Tabela 1: Analiza środowisk rodzinnych w latach: 2020 r., 2021 r., 2022 r.

Tabela 2: Powody przyznania pomocy społecznej w latach: 2020 r., 2021 r., 2022 r.

Tabela 3: Formy pomocy udzielanej w latach: 2020 r., 2021 r., 2022 r.

Tabela 4: Pomoc Państwa w zakresie dożywiania w latach: 2020 r., 2021 r., 2022 r.

Tabela 5: Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 w latach (Podprogram na 2021 Plus): 2020 r., 2021 r., 2022 r.

Tabela 6: Stypendia szkolne dla uczniów w latach: 2020 r., 2021 r., 2022 r.

Tabela 7: Charakterystyka pracy asystenta rodziny w latach: 2020 r., 2021 r., 2022 r.

Tabela 8: Charakterystyka trudności występujących w rodzinach w latach: 2020 r., 2021 r., 2022 r.

Tabela 9: Działania zrealizowane w 2022 r. w ramach projektu socjalnego „Rodzina to siła”.

Tabela 10: Dzieci z Gminy Długołęka umieszczone w pieczy zastępczej w 2022 r.

Tabela 11: Wydatki związane z zatrudnieniem asystenta rodziny w latach 2020 r., 2021 r., 2022 r.

Tabela 12: Wydatki na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach: 2020 r., 2021 r., 2022 r.

Gmina Długołęka
Urząd Gminy Długołęka
Wydział Socjalny
Pieczy Zastępczej

opracowanie: Anna Burniak-Baczyńska - asystent rodziny

